ZASADY GRY

1. Macie do dyspozycji 52 karty przedstawiające, charakterystyczne dla gwary poznańskiej, określenia i zwroty. Podzieliliśmy je na 13 kategorii. Każda kategoria składa się z czterech kart, np. cztery potrawy, cztery osoby, cztery miejsca itp. (*Uwaga! Nie liczymy Jokerów, które nie wezmą udziału w rozgrywce!*)

2. Na początek wybierzcie karty od 9 do asa (9, 10, walet, dama, król i as). Obejrzyjcie je dokładnie i starajcie się jak najwięcej zapamiętać.

3. Następnie potasujcie i rozdajcie między wszystkich graczy wszystkie karty. Tak, żeby każdy na starcie miał ich w ręce mniej więcej tyle samo.

4. Gdy ktoś trzyma wszystkie cztery karty z tej samej kategorii w ręce – ogłasza zebranie Wuchty (zestawu) np. ,,mam wuchtę miejsc" i odkłada karty, które ją tworzą przed sobą na stole.
Każda Wuchta to 1 punkt.

5. Grę rozpoczyna najstarszy gracz, który urodził się w Poznaniu. Wskazuje on dowolną inną osobę i prosi ją o dowolną kartę. Np.: ,,Dej mi tej pyry z gzikiem". Będziemy go nazywać: ,,blubrającym".

6. Jeśli wybrana osoba posiada kartę, o której mowa, musi (!) ją oddać blubrającemu. Tura blubrającego NIE kończy się. Może on wskazywać kolejne osoby (lub wciąż te same) i żądać od nich konkretnych kart. Tak długo, jak długo nie pudłuje. Jeśli wywołana przez niego osoba odpowie na prośbę o kartę ,,Nie tej!" (co oznacza, że nie ma ona tej karty) - ta osoba przejmuje turę i zostaje blubrającym. Teraz to ona żąda kart od innych graczy. Pamiętajcie – nie wolno oszukiwać blubrającego!

7. Gramy tak długo, aż nie skończą się karty.

8. Wygra osoba, która uzbiera najwięcej punktów - WUCHT.

9. Jesteście już doświadczonymi graczami? Chcecie wydłużyć rozgrywkę? Użyjcie wszystkich 52 kart!

ŻYWNOŚĆ: POSIŁEK

Ajntopf – jednogarnkowe danie, najczęściej w postaci wieloskładnikowej zupy z jarzyn, zwanej też rumpuciem
Przepis: Bierzesz ziemniaki i włoszczyznę, myjesz, obierasz i kroisz na duże kawałki, które gotujesz w wodzie, bulionie lub wywarze, możesz gotować je razem z mięsem (pasują żeberka, wołowina). Do ugotowanych warzyw dodajesz zasmażkę, zaciągasz gęstą śmietaną i przyprawiasz do smaku.

ZAWÓD

Chabaśnik – rzeźnik
Przykład: Lubie leberke od tego chabaśnika z naprzeciwka.

Doktórka – lekarka
Przykład: Muszę zapytać doktórki, co brać na ten kaszel.

Stelmach – kołodziej
Przykład: Terminował u przyzamkowego stelmacha w Kórniku.

Stróżka - dozorczyni, gospodyni domu
Przykład: Klucz od góry ma stróżka.

ZWIERZĘ

Cyga - koza
Przykład: Cygi pędzone były codziennie przez małe dziewczynki, na łąki nad Bogdankę.

Glapa – wrona, gawron
Przykład: Ten kejter cały boży dzień za glapami loto.

Kejter – pies, kundel
Przykład: Na dodatek ma jeszcze małego kejtra, co bez cołki czas szczeko na tych gzubków w antrejce.

Kociamber – kot
Przykład: Nasz kociamber ma zielone oczy!

ŚWIĘTO

Boże rany – rytualno-zabawowe, delikatne uderzanie dzieci brzozowymi gałązkami, w Wielki Piątek rano.
Często towarzyszyły temu rymowanki typu: Na boże rany biją barany; czy: Boże rany od deski do ściany.

Gwiazdor - Święty Mikołaj
Przykład: Bogatego miałeś gwiazdora w tym roku, tej?

Podkoziołek - ostatki, ostatni dzień karnawału
Przykład: Dzisiaj natomiast pożegnamy karnawał podczas tradycyjnego podkoziołka.

Słodkie – podwieczorek, ciasto,
Przykład: W niedziele po południu musowo dobra kawa i słodkie.

ŻYWNOŚĆ: PIECZYWO

Chleb z obkładem – kanapka, pieczywo z wędliną, serem lub warzywami
Przykład: A ty chcesz ten chleb sam, sznytkę bez obkładu?

Pyzy - ciasto drożdżowe ukształtowane w spore, kuliste kluski gotowane na parze; kluski na parze

Pyra z gzikiem - ziemniak z twarożkiem
Przepis: Do białego sera, dodajesz kwaśną śmietanę, czosnek, szczypiorek i cebulę. Rozgniatasz wszystko widelcem, a później solą i pieprzem przyprawiasz do smaku. Tak przygotowany gzik nakładasz na przekrojone na pół, ugotowane wcześniej w mundurkach, ziemniaki.

NIE TEJ!

Graj po poznańsku!

cube FACTORY OF IDEAS

ŚRODEK TRANSPORTU

Bana – pociąg
Przykład: Dawniej jak bana jechała, to mogłeś zegarek ustawiać.

Bimba – tramwaj
Przykład: Żeby miasto nareszcie szarpło się na nowe bimby.

Drynda – taksówka
Przykład: Nie chciołem bejmami szastać na drynde, to lete na bimbe.

Hela - wóz ze skrzynią, służył do przewożenia ziemniaków, węgla itp.
Przykład: Za radą brachola zakupiłem hele pyrów.

NARZĘDZIE

Drabka – drabina
Przykład: Wlazłem po drabce na półpiętro.

Dziabka – motyka
Przykład: Weźmie sobie grabie albo dziabkę i chodzi.

Szpilorek – narzędzie do przekłuwania materiału
Przykład: Szpilorkiem się robi dziurki!

Szpryca – strzykawka
Przykład: Zocha, jak tylko zobaczy szpryce to od razu beczy.

Rogal Marciński – rogal nadziewany masą z białego maku i migdałów, wypiekany w dniu świętego Marcina, 11 listopada.

Szneka z glancem – drożdżówka z lukrem
Przykład: Na drugie śniadanie kupię sobie sznekę z glancem!

MIEJSCE

Chęchy - zaniedbane miejsce, porośnięte wysoką trawą i krzewami, zarośla, także podejrzane, budzące niepokój miejsca
Przykład: Gdzie ty się tam włóczysz po tych chęchach?

Fyrtel - część miasta, zakątek, dzielnica, okolica
Przykład: Wiara z naszego fyrtla zawsze trzymała się razem.

Land – wieś
Przykład: Wczoraj byłem po pyrki na landzie.

Zoolog - ogród zoologiczny, zoo
Przykład: Jeszcze nie byłam w tym nowym zoologu na Malcie.

Plyndze – placki ziemniaczane
Przepis: Ścierasz surowe, obrane i umyte ziemniaki oraz cebulę na małych oczkach. Odlewasz wodę, jaka się wytworzy. Dodajesz jajko, mąkę, sól i pieprz do smaku. Rozgrzewasz na patelni olej. Masę ziemniaczaną wykładasz na bardzo mocno rozgrzany olej. Smażysz z obu stron na złoty kolor. Jada się je na słono z cebulą i kwaśną śmietaną albo na słodko posypane cukrem!

CZĘŚĆ CIAŁA

Gira – noga
Przykład: Na co my mieli czekać, giry za pas i na Środkę.

Glaca - łysa głowa, łysina, bardzo krótko ostrzyżone włosy
Przykład: Facet się postarzał i glaca mu się powiększyła.

Jadaka - buzia, usta, gęba
Przykład: Nie drzyj jadaki!

Kliber – nos
Przykład: Ale masz wielgachny kliber!

OSOBA

Bulaj – grubas
Przykład: Nic na tego bulaja nie pasuje, wszystkie rzeczy są za małe.

Ecie – pecie – człowiek powolny, ślamazarny, lelum polelum
Przykład:Jak widzę takie ecie-pecie jak on, jak się za coś bierze, to mi się wątroba przewraca.

Gzub – małe dziecko, malec
Przykład: Byłem wtedy małym gzubem.

Heksa – jędza, wiedźma
Przykład: Ale z niej heksa!

PRZYPOMNIJ SOBIE CZYM JEST

dyngs ancug

CZY ryczka

BAW SIĘ POZNAŃSKĄ GWARĄ!

ZAPAMIĘTUJ KTO, CO ZBIERA!

WYGRYWAJ

Na potrzeby rozgrywki przygotowaliśmy Mini Słowniczek Gwary Poznańskiej – zawierający hasła pojawiające się w grze. Zapoznanie się z nimi przed pierwszą rozgrywką znacząco usprawni przebieg gry!

POMIESZCZENIE

Antrejka - przedpokój, sień
Przykład: W antrejce na ryczce stoją pyry w tytce.

Górka – stryszek, poddasze
Przykład: Kacha zajmowała sublokatorski pokoik na górce.

Sklep – piwnica
Przykład: Po wyngiel i pyrki szło się do sklepu.

Skład – sklep
Przykład: W tym składzie można kupić wszystko: pieczywo, nabiał, wędliny.

PRZEDMIOT CODZIENNY

Bejmy – pieniądze
Przykład: Za co żeś dała tyle bejmów, tej?

Ćmik – papieros
Przykład: Zapaliłem, krztusząc się dymem, niczym uczeń kryjący się z ćmikiem w ubikacji.

Dyngs – przedmiot, którego nazwy się nie zna lub nie pamięta, może to być też dziwny przedmiot, którego przeznaczenia nie potrafimy określić
Przykład: Podaj mi ten dyngs, no to, co tam leży.

Kwitek – rachunek, paragon, dokument, ale też kartka
Przykład: Zapisałem sobie na kwitku adres i gdzieś go wetkłem.

UBRANIE

Ancug – męski garnitur, ubranie męskie
Przykład: Dałem sobie szyć ancug na miarę. Przyjdzie mi za niego nieźle zabulić.

Badejki – kąpielówki
Przykład: Szli na krytą się bachać, więc zabrał badejki.

Cwyter, cwetr – sweter
Przykład: Bardzo ładny masz cwyter!

Kapelinder – kapelusz
Przykład: Damulka z ogromnym kapelindrem na głowie.

POWIEDZONKO

Tej – wołacz zaimka ty, ale stosowany również, jako podkreślenie w zdaniu czegoś ważnego, często nadużywane pojawia się w zdaniu bez żadnego uzasadnienia, zarówno w formie twierdzącej, jak i przeczącej.
Przykład: Tej, by cie szlag trafił! Albo: Szlag by cię trafił, tej!

Nawarka - zupa mleczna z mąką
Przepis: Wrzuć mąkę żytnią na wrzącą wodę, rozmieszaj dobrze i zalej ciepłym mlekiem.

www.factorycube.pl
Cube Anna Bobrowska
os. B. Chrobrego 8/49
60-681 Poznań
Fotografie: Bartosz Obrzut
Opracowanie graficzne: Katarzyna Młynarczyk
Tytuł i opracowanie: Cube Factory of Ideas
Wyprodukowano w Polsce.

NIE TEJ!

kliber
jadaka
śira
glaca
zoolog
land
fyrtel
chechu
górka
skład
antrejka
sklep
ćmik
kwitek
dyngs
bejmy
bana
bimba
hela
drynda
gzub
bulaj
ecie-pecie
heksa
pyra z gzikiem
nawarka
plundze
gintopf
szwaka z glancem
phzu
dwb z pfffrdem
nogal marciński
keyter
glapa
cyga
kociamber
dokfórka
stalmacka
kapelinder
kadejki
cmyte
mucus
dzabka
szpicorek
szprycer
dzicabka
strożka
dzabaśnik
głuszador
boże rany
podkoziołek
stodkie